

Uznání závazku

Uznání závazku podle ustanovení § 323 odst. 1 věty první obch. zák. je právním úkonem, který z povahy věci nemůže učinit nikdo jiný než dlužník. Z toho plyne, že i tam, kde je uznání závazku včleněno do smlouvy, je svou povahou právním úkonem jednostranným.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 2940/2010, ze dne 25.9.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Pivovary S. a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. J.M., advokátem, se sídlem v P., proti žalované P. V., zastoupené JUDr. Č.S., advokátem, se sídlem ve Š., o zaplacení částky 2.959.190,50 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 26 Cm 103/2007, o dovolání žalobkyně a žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. dubna 2010, č. j. 12 Cmo 248/2009-202, tak, že dovolání žalobkyně proti té části výroku pod bodem I rozsudku ze dne 19. dubna 2010, č. j. 12 Cmo 248/2009-202, jíž Vrchní soud v Praze změnil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. března 2009, č. j. 26 Cm 103/2007-166, ve výrocích pod bodem I tak, že žalobu co do částky 1.181.679,- Kč s příslušenstvím z této částky zamítl, se zamítá. Dovolání žalované proti té části výroku rozsudku pod bodem I rozsudku ze dne 19. dubna 2010, č. j. 12 Cmo 248/2009-202, jíž Vrchní soud v Praze potvrdil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. března 2009, č. j. 26 Cm 103/2007-166, ve výroku pod bodem III přisuzujícím žalobkyni částku 1.677.511,50 Kč s úrokem z prodlení a ve výroku pod bodem IV přisuzujícím žalobkyni úrok z prodlení z částky 214.600,50 Kč, se odmítá.

Z odůvodnění:

Žalobkyně (její právní předchůdkyně Pivovary S. a. s., se domáhala zaplacení částky 1.396.279,50 Kč (po částečném zpětvzetí žaloby pak částky 1.181.679,- Kč) s úrokem z prodlení, představující neuhrazený zůstatek zjištěných inventurních rozdílů, dále částky 1.677.511,50 s úrokem z prodlení jako ceny zboží, které si žalovaná koupila od žalobkyně při ukončení jejich spolupráce, a částky 100.000,- Kč jako smluvní pokuty za prodlení s úhradou sjednaných splátek. Po podání žaloby žalovaná zaplatila žalobkyni celkem částku 214.600,- Kč; ohledně této částky vzala žalobkyně žalobu zpět.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 20. března 2009, č. j. 26 Cm 103/2007-166, uložil žalované zaplatit žalobkyni částku 1.181.679,- Kč s úrokem z prodlení tam uvedeným (výrok pod bodem I), smluvní pokutu ve výši 100.000,- Kč (výrok pod bodem II), částku 1.677.511,50 Kč s úrokem z prodlení tam uvedeným (výrok pod bodem III), zákonné úroky z prodlení z částky 214.600,50 Kč od 16. srpna 2006 do 30. dubna 2007 (výrok pod bodem IV) a náhradu nákladů řízení ve výši 243.874,- Kč (výrok pod bodem V). Ohledně částky 214.600,50Kč s úrokem z prodlení od 1. května 2007 do zaplacení řízení zastavil (výrok pod bodem VI), ohledně úroků z prodlení ve výši 4 % z částky 1.677,511,50 Kč od 1. ledna 2004 do zaplacení žalobu zamítl (výrok pod bodem VII) a rozhodl o vrácení poměrné části soudního poplatku (výrok pod bodem VIII).

Soud prvního stupně zjistil, že ve smlouvě uzavřené 27. února 1998 se žalovaná zavázala pro žalobkyni za úplatu skladovat zboží a poskytovat jí další služby, včetně expedice zboží odběratelům a výběru peněz při jeho předání. Žalobkyně smlouvu s účinností k 31. prosinci 2003 vypověděla. Dne 13. června 2003 účastníci uzavřeli dohodu o splácení dluhu, v níž žalovaná uznala svůj dluh vůči

žalobkyni ve výši 2.862.784,50 Kč, sestávající ze zjištěného inventurního rozdílu za rok 2001 ve výši 1.481.987,41 Kč vyúčtovaného fakturou č. 8367465 z 21. prosince 2001 a inventurního rozdílu za rok 2002 ve výši 1.410.797,- Kč vyúčtovaného fakturou č. 8747830 z 27. prosince 2002, a zavázala se jej hradit v měsíčních splátkách po 75.000,- Kč počínaje červnem 2003 s tím, že v případě „nedodržení platební kázně“ se celý dluh stává splatným a žalovaná za toto porušení zaplatí žalobkyni smluvní pokutu ve výši 100.000,- Kč. Žalovaná na tento dluh částečně plnila, avšak nedodržovala dohodnuté termíny splátek. Dne 10. prosince 2003 žalobkyně vyúčtovala žalované fakturou č. 9043789 inventurní rozdíly za období od listopadu 2002 do září 2003 v celkové výši 1.181.679,- Kč. Dne 12. prosince 2003 žalovaná písemně uznala svůj závazek vůči žalobkyni v celkové výši 5.425.535,50 Kč, z toho částku 1.831.072,- Kč za neodvedené tržby z roku 2003 se zavázala zaplatit do 31. prosince 2003 a částku 3.594.463,50 Kč odpovídající inventurním rozdílům za roky 2001 - 2002 ve výši 2.412.784,50 Kč a inventurním rozdílům za období leden - září 2003 ve výši 1.181.679,- Kč měla uhradit ve 23 měsíčních splátkách po 150.000,- Kč a ve 24. splátce ve výši 144.463,50 Kč vždy k 15. dni kalendářního měsíce počínaje měsícem lednem 2004. Dopisem z 16. prosince 2003 žalovaná fakturu č. 9043789 vrátila s odůvodněním, že inventurní rozdíly za období listopad a prosinec 2002 byly zahrnuty již v inventurních rozdílech k 31. prosinci 2002 a že inventuru k 30. září 2003 neodsouhlasila. Dne 30. prosince 2003 byla v provozovně žalované provedena inventarizace, o níž byl sepsán inventarizační zápis podepsaný i žalovanou, a téhož dne žalovaná žalobkyni potvrdila dodací list č. 16148030 na zboží v ceně 955.320,50 Kč (faktura č. 1652229) a dodací list č. 16148031 na zboží v ceně 2.435.595,10 Kč (faktura č. 1652230). Dopisem z 16. října 2006 žalobkyně požádala žalovanou o odsouhlasení zápočtu pohledávek žalobkyně ve výši 1.694.518,50 Kč a jejich závazků vůči žalované ve výši 1.677.511,50 Kč s dovětkem, že nedoplatek tržby z 31. prosince 2003 byl tímto zápočtem snížen na částku 1.677.511,50 Kč. Dne 17. října 2006 tento zápočet podepsala a razítkem žalované opatřila Dana Venturová. Platby provedené žalovanou v období od 12. dubna 2005 do 30. listopadu 2006 bez řádného označení účelu platby žalobkyně zaevidovala k fakturám č. 83674465, č. 90437889 a č. 8747830 tak, že faktury č. 83674465 a č. 90437889 eviduje jako zcela uhrazené a z faktury č. 8747830 zbývá k úhradě 1.181.679,50 Kč.

Soud prvního stupně dovodil, že žalovaná svůj závazek vůči žalobkyni v celkové výši 5.425.535,50 Kč řádně písemně uznala co do důvodu a výše a zavázala se jej splácet dohodnutým způsobem. Následné zpochybnění výše dluhu posoudil jako účelové. Dospěl též k závěru, že faktura č. 83674465 je zcela uhrazena a faktura č. 8747830 je uhrazena pouze částečně co do částky 229.117,50 Kč, takže zbývá k úhradě částka 1.181.679,50 Kč. Dovodil totiž, že platby v celkové výši 1.181.679,- Kč, provedené žalovanou v období od 12. dubna 2005 do 30. listopadu 2006 bez řádného označení účelu platby, započítala žalobkyně na splacení jiného, nezajištěného závazku, totiž na úplnou úhradu faktury č. 9043789, v souladu s ustanovením § 330 odst. 3 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“).

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 25. září 2008, č. j. 12 Cmo 248/2009-202, rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích pod body III a IV potvrdil, ve výrocích pod body I a V (bod V týkající se nákladů řízení uveden zřejmým nedopatřením) jej změnil tak, že žalobu zamítl (výrok pod bodem I), a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (výrok pod bodem II).

Stran nároku ve výši 1.677.511,50 Kč se odvolací soud ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, že žalobkyně dodala žalované zboží vyúčtované fakturami č. 1652229 a č. 1652230, jež byly zároveň dodacími listy č. 16148031 a 161480030; v nich žalovaná stvrdila, že dodávka souhlasí a že akceptuje platební podmínky. Z těchto skutečností, vyplývajících též z inventarizačního zápisu a odpovídajících rámcové smlouvě uzavřené účastníky dne 4. 9. 1995, dospěl odvolací soud ke skutkovému závěru, že žalobkyně nabídla žalované zboží specifikované v dodacích listech za určitou cenu a žalovaná tuto cenu akceptovala, přičemž zboží dne 30. 12. 2003 převzala. Na základě toho odvolací soud dospěl k závěru, že mezi účastníky byla uzavřena kupní smlouva a žalobkyni vznikl

nárok na zaplacení kupní ceny v uplatněné výši. V otázce nároku ve výši 1.181.679,- Kč odvolací soud po zopakování důkazu uznáním závazku žalované ze dne 12. prosince 2003 doplnil skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně o zjištění, že tímto úkonem žalovaná uznala co do důvodu a výše mimo jiné i svůj závazek k zaplacení částky 1.181.679,- Kč za inventurní rozdíly za období leden - září 2003. Na základě toho uzavřel, že zajištění závazků uznáním dluhu z 13. června 2003 a uznáním dluhu z 12. prosince 2003 jsou svou kvalitou zcela stejným zajištěním, proto má ve smyslu ustanovení § 330 odst. 3 obch. zák. přednost závazek dříve splatný, tj. závazek k úhradě faktury č. 8747830, jehož splatnost nastala dne 28. prosince 2002, zatímco závazek k úhradě faktury č. 9043789 se stal splatným až dne 11. prosince 2003. Z tohoto důvodu dovodil, že částka 1.181.679,- Kč byla zaplacená na žalovaný závazek.

Proti rozsudku odvolacího soudu podaly dovolání obě účastnice.

Žalobkyně napadla rozsudek odvolacího soudu v měnící části výroku pod bodem I, odkazujíc co do přípustnosti dovolání na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a označujíc jeho důvody tak, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.] a že vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241a odst. 3 o. s. ř.).

Žalobkyně zpochybnila závěr odvolacího soudu, že zajištění závazku k úhradě faktury č. 9043789 uznáním dluhu z 12. prosince 2003 bylo co do své kvality stejné jako zajištění závazku k úhradě faktury č. 8747830. Argumentovala, že žalovaná od počátku zpochybňovala platnost svého jednostranného úkonu obsahujícího uznání závazku z 12. prosince 2003 a žalobkyni nemohlo být známo, jako stanovisko zaujme v této otázce soud, proto v souladu s ustanovením § 330 odst. 3 obch. zák. „započetla“ nspecifikovaná dílčí plnění žalované na závazek z faktury č. 9043789 jako na závazek nejméně zajištěný.

Žalobkyně navrhla, aby rozsudek odvolacího soudu byl v napadené části zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná napadla dovoláním výrok pod bodem I rozsudku odvolacího soudu v jeho potvrzující části, shledávajíc přípustnost dovolání v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.; napadené rozhodnutí má dle jejího názoru zásadní význam po právní stránce „nejenom pro řešenou právní záležitost, ale zejména pro řešení obdobné právní problematiky vyplývající z ukončení obchodní spolupráce, popř. předpokladů k uzavření kupní smlouvy“. Uplatněné zákonné důvody poukazem na příslušná ustanovení občanského soudního, ač zastoupena advokátem, neoznačila.

Žalovaná vytkla odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení „celé záležitosti“, nesprávnou interpretaci skutkových zjištění a neprovedení jí navržených důkazů, které mohly přispět ke zjištění objektivní pravdy. Vylíčila svou verzi skutkového stavu věci, jež podle jejího přesvědčení vyplývá z provedených důkazů, a argumentovala, že pokud by byly provedeny jí navrhované důkazy, mohly být rozhodné skutečnosti ze dne 30. prosince 2003 posouzeny jinak. Tvrdila, že neměla a ani nemohla mít zájem o koupi veškerého zboží žalobkyně, i zboží s prošlou zárukou či poškozeného a pouze evidovaných obalů, a vyjádřila přesvědčení, že byla uvedena v omyl a na uvedený případ mělo být aplikováno ustanovení § 49a občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“). Zdůraznila, že v průběhu řízení nebyla nijak zodpovězena otázka obchodních zvyklostí, dobrých mravů a případné tísně.

Žalovaná navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu v jí napadené části a případně též rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích pod body III a IV a „vše“ vrátil k dalšímu řízení.

Obě účastnice se k odvolání protistrany vyjádřily.

Po zjištění, že dovolání obou účastnic byla podána ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. při splnění podmínky povinného zastoupení (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), se Nejvyšší soud zabýval nejdříve otázkou, zda jsou dovolání v této věci přípustná, neboť pouze z podnětu přípustného dovolání lze přezkoumat správnost napadeného rozhodnutí z hlediska uplatněných dovolacích důvodů (srov. § 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání žalované směřující proti potvrzujícímu výroku rozhodnutí odvolacího soudu může být shledáno přípustným jen při splnění předpokladu stanoveného v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (které bylo zrušeno uplynutím 31. prosince 2012 nálezem Ústavního soudu ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11), tj. dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Při zkoumání, zda napadené rozhodnutí má zásadní právní význam, může dovolací soud posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil, popřípadě jejichž řešení zpochybnil (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 7, ročník 2004, pod číslem 132). Zásadní význam rozhodnutí po právní stránce může přitom založit jen taková právní otázka, která je pro toto rozhodnutí určující (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2004, sp. zn. 29 Odo 1020/2003, in www.nsoud.cz).

Žalovaná žádnou otázku zásadního právního významu výslovně neformulovala a ani vylíčení uplatněných dovolacích důvodů takovou otázku nezahrnuje. Prostřednictvím dovolacích námitek žalovaná nezpochybňuje právní posouzení, na němž spočívá napadené rozhodnutí, tj. nenamítá, že odvolací soud aplikoval nesprávně zvolenou právní normu, popřípadě že správně zvolenou právní normu nesprávně vyložil nebo z jiného důvodu nesprávně aplikoval. Polemizuje se skutkovými zjištěními a skutkovými závěry odvolacího soudu a staví proti nim vlastní verzi skutkového stavu věci, založenou na jejím vlastním hodnocení provedených důkazů. Okolnosti uplatněné dovolacím důvodem stanoveným v § 241a odst. 3 o. s. ř. (jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování), pod který je možno tyto její výhrady z hlediska jejich obsahu podřadit, přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. založit nemohou (srov. § 237 odst. 3 část věty za středníkem a § 241a odst. 3 o. s. ř.).

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nemohou založit ani námitky vad řízení při dokazování, uplatněné prostřednictvím dovolacího důvodu stanoveného v § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. (srov. § 237 odst. 3 část věty za středníkem o. s. ř.). Žalobkyně v rámci kritiky procesního postupu soudu nevymezila otázku výkladu norem procesního práva, tedy právní otázku, tak aby bylo lze usoudit též na uplatnění dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.; srov. v tomto ohledu usnesení Ústavního soudu ze dne 28. července 2010, sp. zn. IV. ÚS 1464/10, veřejnosti k dispozici na webových stránkách Ústavního soudu, stanovící požadavek, aby právní otázka procesní povahy mající judikatorní přesah byla v dovolání zřetelně formulována.

K závěru o zásadním právním významu napadeného rozhodnutí nemůže vést ani argumentace, že mělo být aplikováno ustanovení § 49a občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) a že nebyla zodpovězena otázka obchodních zvyklostí, dobrých mravů a tísně. Na posouzení takových otázek

rozhodnutí odvolacího soudu založeno není a skutkový stav zjištěný v řízení před soudy nižších stupňů [jímž je Nejvyšší soud vázán v dovolacím řízení, v němž může být dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] potřebu jejich řešení neotevívá. Aplikace ustanovení § 49 obč. zák., dovozujícího důsledky z uzavření smlouvy v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, je ostatně v obchodních závazkových vztazích výslovně vyloučena (srov. § 267 obch. zák.), nehledě na to, že toto ustanovení zakládá právo na odstoupení od smlouvy a žalovaná netvrdila, že by takový právní úkon učinila.

V situaci, kdy Nejvyšší soud z hlediska uplatněných dovolacích námitek žalované neshledal ani jiné okolnosti, které by činily rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé v části napadené dovoláním žalované zásadně významným po právní stránce, a kdy dovolání ani v části směřující proti rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení není přípustné (srov. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 4/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), nelze než uzavřít, že dovolání žalované směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání žalované podle ustanovení § 243b odst. 5 ve spojení s § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Dovolání žalobkyně proti měnící části výroku odvolacího soudu ve věci samé je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., důvodné však není. Dovoláním zpochybněný závěr odvolacího soudu, že zajištění závazku vyúčtovaného fakturou č. 9043789 bylo co do míry zajištění stejné kvality jako zajištění závazku vyúčtovaného fakturou č. 8747830, je totiž správný.

Podle ustanovení § 323 odst. 1 věty první obch. zák. uzná-li někdo písemně svůj určitý závazek, má se za to, že v uznaném rozsahu tento závazek trvá v době uznání.

Podle ustanovení § 330 odst. 3 obch. zák. má-li dlužník vůči věřiteli několik peněžitých závazků a dlužník neurčí, který závazek plní, placení se týká nejdříve závazku, jehož splnění není zajištěno nebo je nejméně zajištěno, jinak závazku nejdříve splatného.

Znaky skutkové podstaty obsažené v hypotéze ustanovení § 330 odst. 3 obch. zák. jsou pojaty objektivně; pro pořadí splnění zajištěných závazků je rozhodná kvalita (míra) jejich zajištění, rozuměno skutečného, existujícího, tj. platně založeného zajištění. Pro posouzení míry zajištění je tak bez významu, zda je zajištění dlužníkem zpochybňováno či nikoliv. V souzené věci ostatně žalovaná zpochybňovala existenci zajištěného závazku, nikoliv samotné zajištění.

Uznání závazku podle ustanovení § 323 odst. 1 věty první obch. zák. je právním úkonem, který z povahy věci nemůže učinit nikdo jiný než dlužník. To se odráží též v dikci této normy; zmíněný „někdo“ uznává svůj závazek. Z toho plyne, že i tam, kde je uznání závazku včleněno do smlouvy, je svou povahou právním úkonem jednostranným. Ze skutečnosti, že je obsaženo ve smlouvě, nelze tedy dovozovat nicého. I kdyby ostatně mohlo jít o právní úkon dvoustranný, nebyl by tu důvod hodnotit jím založené zajištění jako kvalitnější než to, jež bylo učiněno právním úkonem jednostranným. Domnívá-li se snad žalobkyně, že by měl věřitel při zpochybnění uznání dluhu obsaženého v dohodě lepší pozici, pak se mýlí.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je z pohledu žalobkyně uplatněných dovolacích námitek (srov. § 242 odst. 3 větu první o. s. ř.) v části jí napadené správné a dovoláním neuplatněné vady řízení uvedené v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), k nimž dovolací soud v případě přípustnosti dovolání přihlíží z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud dovolání žalobkyně, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před

středníkem, o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)